

Yaşlı Ayrımcılığının Toplumsal Cinsiyeti: *Yaşını Gösteren Kadınlar* Kitabı Üzerine

The Gender of Ageism: On the Book Women Who Show Their Age

 İlgi Kahraman^{1*}

¹Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi, Ankara, Türkiye.

*Sorumlu yazar/Corresponding author: ilgikahraman@hacettepe.edu.tr

Makale bilgisi:

Geliş/Received: 22/10/2025, Revizyon/Revision: 16/11/2025, Kabul/Accepted: 23/11/2025, Yayımlanma/Online: 31.12.2025

Öz

Bu çalışma, *Yaşını Gösteren Kadınlar* (Üstün vd., 2024) kitabını, yaşlanma ve yaşlı ayrımcılığının toplumsal cinsiyet boyutlarını görünür kılan feminist bir müdahale olarak ele almaktadır. Feminist hareket içinde yer alan 40 yaş üzeri kadınlara, yaşlanma deneyimlerini kişisel mektuplar aracılığıyla ifade etmeleri çağrısıyla şekillenen bu çalışma, bireysel anlatıları kolektif bir feminist arşive dönüştürmektedir. Kitap, yaşlanmayı ataerki ve kapitalizmin kesişiminde konumlandırarak, toplumsal cinsiyet temelli emek bölüşümünün, bedensel normların ve kültürel temsillerin kadınların yaşlandıkça kamusal yaşamdan dışlanmasını nasıl pekiştirdiğini açığa çıkarır. Katılımcı ve hiyerarşi karşıtı yöntemiyle çalışma, geleneksel bilgi üretimi ve akademik otorite biçimlerine meydan okuyarak, deneyime dayalı bir feminist bilgi üretimi anlayışını ileri sürmektedir. Yaşlanmayı bir gerileme süreci olarak değil, politik ve varoluşsal bir hak olarak yeniden tanımlayan kitap, kuşaklar arası dayanışmayı ve kadın bedeninin metalaştırılmasına karşı direnişi öne çıkarır. Böylelikle feminist politikayı yaşa dayalı baskı ve özneleşme alanlarını da kapsayacak biçimde genişleterek, yapısal eşitsizliklere yönelik bir eleştiri ve güçlenmeye dayalı bir yaşlanma tahayyülü sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yaşlı ayrımcılığı, toplumsal cinsiyetli yaşlı ayrımcılığı, yaşlanma ve patriyarka, feminist yöntem, kişisel olan politiktir

Abstract

This study examines *Women Who Show Their Age* (Üstün et al., 2024) as a feminist intervention that renders visible the gendered dimensions of aging and ageism. Shaped by a call to women over the age of forty involved in the feminist movement to articulate their experiences of aging through personal letters, the book transforms individual narratives into a collective feminist archive. By situating aging at the intersection of patriarchy and capitalism, it reveals how gendered divisions of labor, bodily norms, and cultural representations reinforce women's exclusion from public life as they grow older. Through its participatory and non-hierarchical method, the work challenges traditional modes of knowledge production and academic authority, advancing an experiential, feminist approach to knowledge production. Redefining aging as process of decline but as a political and existential right, the book foregrounds intergenerational solidarity and resistance to the commodification of women's bodies. In expanding feminist politics to encompass age-based forms of oppression and subjectification, it offers both a critique of structural inequalities and an empowering vision of aging.

Keywords: ageism, gendered ageism, aging and patriarchy, feminist methodology, the personal is political

I. GİRİŞ

Feminist politikanın ikinci dalga ile ortaya koyduğu pratik, gündelik yaşam deneyimlerimden yola çıkarak mücadele hattını örmeye dayanıyordu¹. Yaşını Gösteren Kadınlar adlı derleme çalışma, benzer doğrultuda, yaşlanmanın patriyarka ve kapitalizmle dolayınlarını kadınların deneyimlerinden hareketle gözler önüne seriyor. Aynı zamanda bu ayrımcılığa karşı birlikte politika üretmenin yollarını arıyor. Diğer bir deyişle yaşlanmanın yalnızca biyolojik bir süreç olmadığını, toplumsal cinsiyet rejiminden ve kapitalizmden bağımsız düşünülemez politik bir mesele olduğunu ileri sürüyor. Karşılıksız bakım emeği, kamusal alandan dışlanma, güvencesizlik, güzellik normları ve tüm bu sömürü ve baskı biçimlerine karşı kadınların geliştirdikleri stratejiler üzerinden özgül deneyimlerini odağa alarak, Türkiye’de yaşlanma tartışmalarını feminist bir çerçevede yeniden düşünmeye davet ediyor (Üstün vd., 2024).

Hem dünyada hem Türkiye’de kadınlar birinci dalganın kazanımlarıyla siyasal ve sosyal haklar bakımından görece erkeklerle kanun önünde eşit kabul edilseler de erkek egemen sömürü ve şiddetin süregelmesinden ötürü yaşamlarına odaklandılar. Anlatılmayan, tarihten, bilimden silinen varoluşlarının özgürleşme mücadelesinde yegâne kanıtın ve kaynağın kişisel yaşam deneyimleri olduğunu fark ettiler. Kişisel olan politiktir ifadesiyle özdeşleşen bu pratik, öncelikle kadınları inkâr eden görmezden gelen epistemeyi ifşa etmeyi, ardından da kadınların deneyimlerinden hareketle eşitsizlik ve sömürüyü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir mücadeleydi.² Bilinç yükseltme yöntemi, kadınların kendi yaşam deneyimlerini paylaşarak farkındalık kazandıkları bir süreçti. Bu toplantılarda kadınlar, daha önce yalnızca kendilerine özgü, kişisel bir sorun sandıkları deneyimlerin aslında birçok kadın tarafından paylaşıldığını gördüler. Bu farkındalık, *kişisel olan politiktir* şiarını getirdi; kadınlar arasındaki dayanışma ve ortak direnişin zeminini oluşturdu. 1970’lerden itibaren yaygınlaşan bu politika yapma biçimi, zamanla klasik bilinç yükseltme toplantılarının ötesine geçerek farklı biçimlerde sürse de feminist politikanın temelini oluşturmaya devam etti. Yaşını Gösteren Kadınlar kitabı da bu politik mirasın günümüzdeki bir yansıması ve devamı niteliğindedir.

II. TARTIŞMA

Patriyarka ve Kapitalizmin Kesişiminde Kadınların Yaşlılık Deneyimini

Bir grup feministin kendi yaşlanma deneyimlerini konuşmaya başlamalarıyla ortaya çıkan *Yaşını Gösteren Kadınlar* kitabı, feminist teoriden ve kadınların gündelik yaşam deneyimlerinden hareketle yaşlanmaya dair feminist bir çerçeve çiziyor. Kitap, patriyarka ve kapitalizmin kesişiminde şekillenen yaşlılık deneyimini feminist bir perspektiften ele alarak, yaşlanmanın toplumsal, politik ve duygulanımsal boyutlarını görünür kılıyor. Feminist düşünceye baktığımızda yaşlılık feminizmin konusu olarak ele alan isimlerden biri olan Audre Lorde (2022) *Yaş, Irk, Sınıf ve Cinsiyet: Kadınlar Farkı Yeniden Tanımlıyor* adlı metninde yaşın diğer tahakküm biçimleri ile hareket ettiğine değiniyordu. Ona göre kuşaklar arası aktarım feminist mücadele pratiği açısından hayati önemdeydi. Bu nedenle kızkardeşlik ilişkisini sekteye uğrattak şekilde işleyen yaşlılık meselesinin kaynağını iktidarda buluyordu:

Geçmiş görmezden geldiğimizde geçmişteki hataları tekrar etmeye cesaret ederiz. “Kuşak farkı” her baskıcı toplumun kullandığı önemli bir araçtır. Eğer bir komünitenin genç üyeleri yalıları hor görüyorsa, onları suçluyorsa, ya da gereksiz buluyorsa, asla elbirliği yapamaz, toplumun yaşayan hatıralarını asla inceleyemez ve “neden?” sorusunu asla sormaz (a.g.e.: 150.).

¹ Feminist hareketin, toplumsal hareketler bazında dönemselleştirilmesine dair, yani birinci, ikinci, üçüncü dalga olarak anılmasına dair eleştiriler mevcuttur. Bu eleştirilerin temelinde hareketin hem coğrafi olarak hem de mücadele pratiği açısından dönemselleştirmenin beraberinde getirdiği hiyerarşik bakış mesele edinilmiştir (Bora, 2020; Donovan, 2000) vd. Bu derin tartışmanın önemini göz ardı etmeden, belli eğilimleri ve mücadele odaklarını vurgulamak amacıyla metnin sınırlılığı içerisinde bu tartışmalara değinilmeden “dalgalar” dönemselleştirmesinden yararlanılmıştır.

² İfadenin kaynağı “the personal is political” sözüdür (bkz. <https://feministbellek.org/ozel-olan-politiktir/>). Türkçede sıklıkla “özel olan politiktir” biçiminde çevrilse de bu kullanım, kamusal ve özel alanın birbirinden tamamen ayrılmış, kendi içinde bütünlüklü iki ayrı alanmış gibi kavranmasına yol açabilmektedir. Oysa Walby’nin Patriyarka Kuramı’nda vurguladığı üzere, kadınların kamusal alandaki hak mücadeleleri ve ücretli emek piyasalarına katılımıyla birlikte bu ikiliğin sınırları belirsizleşmiş; patriyarkanın kamusal alandaki biçimleri dönüşerek varlığını sürdürmüştür (Walby, 2014). “Kişisel olan politiktir” ifadesinin, söz konusu ikiliği yeniden üretmeyen ve toplumsal ilişkilerin tamamına yayılan patriyarkal ilişkileri kavramaya daha uygun bir çeviri olduğu düşünülmektedir.

Kitabı hazırlayan feministler hem birinci hem de ikinci dalga feminist hareketin yaşlanma konusunu büyük ölçüde görmezden geldiğini fark ediyorlar. Bu tespitten hareketle, 40 yaşın üzerindeki feminist hareketten kadınlara kendi yaşlanma deneyimlerini ve bu süreçte hissettiklerini bir mektup biçiminde kaleme almaları çağrısında bulunuyorlar. Böylece kitap, feminist hareket içinde bugüne kadar çok az tartışılmış olan yaşlanma deneyimini kadınların kendi deneyimleri üzerinden görünür kılma amacıyla şekilleniyor.

Kitapta *yaşlı ayrımcılığı* terimi kullanılıyor. Yaşın ayrımcılık biçimleri içerdiğine ilişkin çalışmalar 1960'larda ortaya çıkmıştı. Sıkça kullanılan *yaş ayrımcılığı* kavramı, 1969'da gerontoloji ve psikiyatri alanlarında çalışan Robert N. Butler (1969) tarafından, özellikle ileri yaş gruplarının yalnızca yaş temelli önyargılar nedeniyle dışlanmasını ifade etmek üzere ortaya atılmıştı. Butler, yaşa dayalı bu ayrımcı tutumların, tıpkı ırk ve cinsiyet temelli iktidar biçimlerinde olduğu gibi, toplumsal düzeyde kökleşmiş bir önyargı biçimi olduğunu iddia etmiş ve bu köklü yapıyı göz önünde bulundurarak politik mücadele yürütülmesi gerektiğini savunmuştu. Her ne kadar Çayır (2012) terimin yaygın olarak yaşlılara yönelik ayrımcılığı işaret ettiğini belirtse de her yaşta karşılaşılabilen yaş ayrımcılığını içeriyor. Mektupları derleyen ekip, giriş kısmında hem kitabın ortaya çıkış sürecini aktarıp hem de kadınların yaşlanmasının patriyarka ve kapitalizm açısından ne anlama geldiğine ilişkin teorik bir çerçeve çizerken kavramsal tercihlerine de değiniyorlar. Kitapta *yaşlı ayrımcılığı* terimini kullanma gerekçelerini özellikle *yaşlı kadınların* deneyimine odaklanmaları ile açıklıyorlar.

Bilindiği gibi yaşlı olarak nitelendirilen insanların sadece yaşları nedeniyle karşılaştıkları ayrımcılıklar yaşçılık (ageism) ve yaş ayrımcılığı (age discrimination) şeklinde kavramsallaştırılıyor. Önceleri yaşlılara yönelik toplumsal önyargıları ve eşitsizlik doğuran tutumları ifade eden yaşçılık ve yaş ayrımcılığı zaman içinde farklı yaş gruplarının karşılaştığı ayrımcılık biçimleri için de kullanılmaya başlanmış. Yaş ayrımcılığı, yaş ilişkilerini biçimlendiren, alanı çok geniş ve dinamik bir mesele. Biz çalışmamızda doğrudan yaşlılara yönelik ayrımcılığı işaret ettiği için yaşlı ayrımcılığı kavramını kullanmayı tercih ettik (a.g.e.: 21).

Yaşlı ayrımcılığının cinsiyetine dair sınırlı kaynaklardan biri Con Wright 'ın (2025) hazırladığı *Yaşlılık ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması* 'dır. Bu çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2023 verilerinden yararlanılmış, 65 yaş ve üzeri kişilerin bakım ihtiyacı ve genel sağlık durumuna ilişkin bulgular derlenmiş ve bu çerçevede çeşitli sivil toplum örgütlerinin politika önerilerine yer verilmiştir. TÜİK verileri yaşa ve cinsiyete göre ayrıştırılmış temel istatistikler sunsa da toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık, şiddet deneyimleri veya bakım yükünün toplumsal cinsiyet boyutuna dair ayrıntılı göstergeler sağlamıyor. Buna karşın, sivil toplum örgütlerinin yürüttüğü saha araştırmaları, özellikle yaşlı kadınların sosyal destek ihtiyacının görünür biçimde arttığını gösteriyor. Örneğin, kadınlar tarafından üstlenilen enformel yaşlı bakımının kamusal mekanizmalarla desteklenmesi ve kurumsallaştırılması gerektiğini vurguluyor. 50 yaş ve üzeri kadınların iş yaşamında karşılaştıkları güvencesizlik, düşük ücret, mobbing, şiddet pratikleri ve yetersiz emeklilik gelirlerinin yarattığı yoksulluk vurgulanıyor. Bu durum, yaşlanma süreçlerinin toplumsal cinsiyetle kesişen eşitsizlikler tarafından şekillendiğini göstermesine rağmen, mevcut resmi istatistiklerin bu eşitsizlikleri görünür kılma konusunda yetersiz kaldığını da ortaya koyuyor.

Kitabın yazarları, TÜİK verilerini değerlendirdiklerinde, kadınların erkeklere oranla daha uzun yaşadığını ve bu durumun yaşlı kadınlar arasında yalnızlaşma olasılığını artırdığını ortaya koyuyor Ekip ayrıca, sosyal güvence eksikliğinin istismar, yoksulluk ve çeşitli kırılabilirlik biçimlerini derinleştirdiğini belirtiyor (a.g.e.: 23). Bununla birlikte, temel bakım ihtiyaçlarının ötesine geçerek, yaşlılığın toplumsal görünümündeki cinsiyetçiliğe dikkat çekiyorlar. Kadınlar açısından yaşlanma deneyiminin toplumsal cinsiyet normlarıyla, erkeklerin yaşlandıkça "olgun" ve "karizmatik" görüldüğü, kadınlarınsa cinsiyetsiz, silik ve âtil özneler olarak konumlandırıldığı tespitinden yola çıkıyorlar. Bu çifte standart, onlara göre kadınların yaşlılıkla birlikte toplumsal alandan geri çekilmelerine, özellikle de cinsellikten ve kamusal görünürlükten dışlanmalarına neden oluyor. Yaşlanmanın aynı zamanda sınıfsal ve ırksal eşitsizlikleri daha da ağırlaştıran bir süreç olduğuna dikkat çekiyorlar. Yaşlanma deneyiminin patriyarka ve kapitalist üretim ilişkileriyle iç içe geçmiş tahakküm biçimlerini ortaya koyuyorlar.

Kadınların yaşlandıkça hem çocuk hem yaşlı bakımından sorumlu tutulmaları, toplumsal yeniden üretimin görünmeyen yükünü taşımaya devam etmeleri beklentisi ile somutlaşıyor. Böylece patriyarka, kadınların emek gücünü yalnızca gençlik dönemlerinde değil, yaşamın tüm evrelerinde sistematik biçimde sömürmeye devam edebilmesinin ideolojik zeminini kadın yaşlılığına atfedilen söylemlerle temellendiriyor. Diğer yandan sağlık ve kozmetik endüstrisinin "genç kalma" baskısı ile bu sömürü düzenini pekiştiren, kadınları bedenlerine yabancılaştıran rolü işaret ediliyor. Böylece kadın bedeni sürekli müdahale edilen, düzeltilmesi, onarılması gereken bir nesneye dönüştürülüyor. Kitap bu noktada önemli bir soruyu gündeme getiriyor: Kadınların neden "yaşlanma hakkı" yok? Kitabı hazırlayanlar, yaşlanmaya dair çizdikleri bu çerçeve ile yaşlanmanın/yaşlılığın feminist bir mesele olduğunu vurguluyorlar (a.g.e.: 27). Buradan hareketle feministleri; kuşaklar arası dayanışmaya, bu sömürü sistemi karşısında ortak bir yaşam imkânını birlikte düşünmeye davet ederek kurdukları politik hattı somutlaştırıyorlar.

Çalışma hem içerik hem de biçimsel olarak feminist yöntemle dayanıyor. Kitabın ortaya çıkış süreci, katılımcı ve yatay bir üretim pratiği üzerine kurulmuş. Feminist yönteminin yanı sıra yaşam ve dayanışma

biçimine yapılan vurgu ile kitabın sayfalarında, kadınların yaşlanmayı bir kayıp değil, bir hak olarak sahiplenme çabası hissediliyor. Kitabı derleyenler, mektup yazarlarına bir çağrı ile ulaşmış. Bu çağrı metninde üzerine düşündükleri soruları şöyle sıralıyorlar:

Feminist bakışımız bizi, olumsuz anlamlar yüklenen yaşlılık düşüncesinden uzak tutmaya yetiyor mu? Farklı kuşaktan feministler bir aradayken yaşlı ayrımcılığı hissediyor muyuz? Genç kadınların olumlu, güçlü bir yaşlılık fikriyle yaşlanması için yaşçılık, yaş ilişkileri konusunda farkındalık yaratmak için neler yapabiliriz? (a.g.e.: 14)

Kişisel olanın politik olduğu vurgusunun yapıldığı bu çağrı metninde, kadınlar kendi deneyimlerine baktıklarında yaşlı kadınların cinsellikten azade görülmesi, bakım yükü üstlenmelerinin beklenmesi, gelecek kaygısı, kozmetik, sağlık sektörlerinin genç kalma baskısı gibi hususlar gördüklerini dile getirmişler. Kitabı hazırlayanlar, kadınların ve erkeklerin yaşlanma süreçlerinin toplumsal cinsiyet ilişkileri tarafından farklı biçimlerde şekillendiği gerçeğinden hareketle, yerleşik “yaşlı kadın” imgesini sarmayı amaçlıyor. Bu doğrultuda çalışma, yaşlı kadınların maruz kaldıkları patriyarkal şiddeti ve emek sömürsünü görünür kılmayı hedeflerken, aynı zamanda yaşlanma süreciyle birlikte kadınların toplumsal yaşamdan dışlanmalarına karşı kolektif dayanışma ve direniş biçimlerini birlikte inşa etmeye yönelik bir çağrı niteliği taşıyor. Böylece kitap, hem yaşlılık deneyiminin toplumsal cinsiyet boyutunu ifşa eden hem de bu deneyimi politik bir ortaklık zemininde yeniden kurmayı öneren bir feminist müdahale olarak konumlanıyor.

Hazırladıkları çağrıda kadınlardan, yaşlanma deneyimlerini bir mektup biçiminde, diledikleri bir kişiye ya da nesneye hitap ederek anlatmaları istenmiş. Böylece mektup türü ile yazmayı kolaylaştıran bir alan açılmış. Derleyenler, çalışma boyunca özdeşünümsele bir perspektifle bilen özne olma konumundan sıyrılmaya gayret gösterdiklerini dile getiriyorlar. Kadınlar arasında hiyerarşi kurmadan bir deneyim paylaşımı alanının nasıl mümkün olduğu, çalışma boyunca derleyenlerin politik meselelerinden biri olmuş. Kendilerini “akademik otorite” konumuna yerleştirmemiş; gelen mektupların akışına göre hareket etmiş ve kolektif bir üretim etiğini gözetmişler. Alfabenin tersinden düzenlenen yazar listesi bile bu hiyerarşi karşıtı yaklaşımın bir göstergesi olmuş.

Kitabın akademik bir derleme olmaması, feminist bilme biçimlerine alternatif bir alan açıyor. Mektuplar, biçimsel olarak öznel; ancak bir araya geldiklerinde feminist kolektif belleği yeniden kuran politik metinlere dönüşüyor. Akademik feminizmin kavramsal soyutlamalarının aksine, *Yaşını Gösteren Kadınlar* kadınların yaşam öykülerinden, duygularından ve kırılma noktalarından yola çıkarak politik bir perspektif inşa ediyor. Bu yönüyle çalışma, *kişisel olan politiktir* tespitinin çağdaş bir yorumunu sunuyor. *Her yaşımızı bize kattığı güvenle, güçle karşılamak* ifadesi, bu çalışmanın politik özünü özetler nitelikte. Böylece yaşlı ayrımcılığına dair toplumsal normlar ifşa edilirken, dışına taşan deneyimlerle yaşlılığı yeniden tanımlamak kadınların özdeşleşme süreçleri merkezinde mümkün hale geliyor.

Mektuplarda öne çıkan temalar yaşlılığa dair çizilen çerçevedeki deneyimler ile benzer doğrultuyu işaret ederken, yaşlılığın toplumsal cinsiyetine dair kolektif olan daha sarıh hale geliyor. Mektuplarda bedenle kurulan ilişki, yalnızlık, annelik, bakım emeği, güzellik normları ve farklı kuşaklar arasındaki ilişkilere değiniliyor. Bu mektuplarda yaşlanmanın getirdiği görünmezlik, üretim ve arzu kaybı üzerinden yüklenen toplumsal anlamlar sorgulanırken bazı kadınlar yaşla birlikte yüzlerindeki çizgileri sevmenin, saçlarını boyamayı bırakmanın ya da yalnızlıkla barışmanın politik anlamını keşfettiklerini anlatıyor. Bu çeşitlilik, yaşlılık deneyiminin tekil bir deneyime indirgenemeyeceğini, aksine sınıf, cinsel kimlik, etnik kimlik, kültür ve kuşak farklarıyla örülü karmaşık bir yapıya sahip olduğunu gösteriyor.

III. SONUÇ

Sonuç olarak, *Yaşını Gösteren Kadınlar*, feminist kuram ve pratiği buluşturan, duygulanımsal derinliğiyle dikkat çeken bir kolektif üretim örneği olarak ön plana çıkıyor. Kadınların yaşlanma deneyiminde, beden ve emekleri üzerindeki tahakkümü görünür kılarak feminist politikanın sınırlarını genişletiyor. Lorde'nin (2022) dikkat çektiği biçimde kuşaklar arası aktarımı sağlayarak feminist politikaya katkı sağlıyor. Kitap hem feminist yazın hem de yaşlılık çalışmaları için önemli bir referans olmasının yanı sıra, okurda güçlü bir özdeşlik duygusu yaratıyor, böylece ulaştığı kadınlar açısından bilinç yükseltme işlevi görüyor.

BEYANLAR

Yazar Katkıları: “Çalışmanın tüm bölümleri yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar/yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Telif Hakkı Bildirimi: Bu dergide yayımlanan çalışmaların telif hakkı yazarlara aittir. Çalışmalar, uygun atıf yapılmak kaydıyla ticari olmayan amaçlarla paylaşım ve uyarlamaya izin veren CC BY-NC 4.0 lisansı kapsamında yayımlanır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: Bu çalışma insan veya hayvan katılımcıları içermemektedir. Tüm süreçler bilimsel ve etik ilkelere uygun biçimde yürütülmüş ve tüm kaynaklar doğru şekilde atıf yapılmıştır.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal açısından taranmış olup herhangi bir intihal tespit edilmemiştir.

Veri ve Materyal Erişilebilirliği: Bu çalışma için veri paylaşımı uygulanabilir değildir.

Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı (Use of AI Tools): Yazar bu makalenin hazırlanmasında herhangi bir Yapay Zekâ (YZ) aracı kullanmadığını beyan eder.

KAYNAKLAR

- Bora, A. (2020). Feminizmin dalgaları. İçinde T. Bora (Ed.), *Modern Türkiye’de siyasi düşünce: Feminizm* (s. 506–511). İletişim Yayınları.
- Butler, R. N. (1969). Age-ism: Another form of bigotry. *The Gerontologist*, 9(4), 243–246.
- Con Wright, G. (2025). Yaşlılık ve toplumsal cinsiyet eşitliği: Haritalama ve izleme çalışması (2021–2024) güncellemesi [Rapor]. CEİD Yayınları. <https://dspace.ceid.org.tr/handle/1/2601>
- Çayır, K. (2012). Yaşlılık/yaşa dayalı ayrımcılık. İçinde K. Çayır & M. Ayan Ceyhan (Der.), *Ayrımcılık: Çok boyutlu yaklaşımlar* (s. 163–174). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. ISBN 978-605-399-249-3.
- Donovan, J. (2000). *Feminist teori*. İletişim Yayınları.
- Lorde, A. (2022). *Bahisdışı kızkardeş*. Otonom Yayınları.
- Üstün, H., Erbay, H., Ülker, G., Alıcıoğlu Cömert, D., Tümen, B., & Demirdirek, A. (Eds.) (2024). *Yaşını gösteren kadınlar: Yaşlanmanın feminist deneyimi*. Dipnot Yayınları.
- Walby, S. (2014). *Patriarka kuramı*. Dipnot Yayınları.